

innhold

Anker barmarks- dispensasjoner

Norges Naturvernforbund reagerer på at jegerne kan lokalisere elg med lett-traktorer.

Side 4

Fikk flere busspassajerer

Drammen kommune gjorde det enkelt og innførte fast pris på alle bussavganger.

Side 4

Kan tape millioner

Posten kan tape millioner dersom stadig flere reserverer seg mot uadressert postreklame.

Side 5

Strid om Snøheim

Tilbakeføringen av skytefeltet på Hjerkin skaper gnisninger mellom naturorganisasjoner

Side 7

Verdens største vindmølle

Det går absolutt an å tenke stort om vind. Verdens største vindmølle står i Tyskland og er 120 meter høy.

Side 8

En langsom død

(Foto: Arild Lyssand)

Er det mulig at den havgående fiskeflåten tar livet av villrein? Ja, på Svalbard. Store mengder garn, trålraster tauverk og annen søppel fra havet blir dødsfeller for dyrene. Brunstige bukker er spesielt utsatt. Når én først setter seg fast kommer trolig flere for "å yppe", og tragedien er et faktum.

Side 3

Lyset er på - ingen er hjemme

- Noe må gjøres med avgiftsnivået i dette landet.

Det lyder kjent, men denne gangen gjelder det ikke de fryktelig dyre drikke- og røykevarer, det gjelder den fryktelig billige strømmen. Og det er ikke Carl I. Hagen som snakker, men den sunne fornuften.

Vi skal ikke gjøre noe forsøk på å regne ut hva en mange ganger høyere strømvavgift ville bety for den jevne husholdning. Men vil likevel antyde at mange av oss ville klare oss helt utmerket med et lavere strømforbruk.

Hvis du sporer en moralsk pekefinger nå, har vi følgende klare melding: Millioner av europeere kan ikke ta feil. Millioner av europeere skrur av lyset i de rommene de ikke bruker. Millioner av europeere bruker tøfler innendørs. Millioner av europeere klarer å navigere utendørs uten støtte av 100 prosent opplyste offentlige bygninger døgnet rundt.

Vi tør påstå at 4,5 millioner barfotete nordmenn iført boxershorts og t-skjorte i sine vinteroppvarmede og rikelig belyste stuer tar feil. Vi tør påstå at 4,5 millioner barfotete nordmenn ville ha godt av å investere i tøfler, stillongs og ulltrøye. Vi tør påstå at 4,5 millioner ikke lenger barfotete nordmenn ville finne ut at det går an å justere innendørs-temperaturen noen grader.

Men vi tør ikke påstå at 4,5 millioner strømsparende nordmenn kommer til å juble når strømregningen ikke blir lavere. Fordi noen endelig har gjort noe med avgiftsnivået i dette landet. Fordi noen har forstått at økte avgifter ikke behøver å være en generell statlig inntektskilde. Og derfor er hele strømvavgiften i framtiden øremerket ny fornybar energi.

Hydrogen-løft i EU

Neste sommer planlegger en ekspertgruppe i EU å legge fram en strategi for utvikling av brenselcelle-teknologi.

Minst 120 millioner euro (865 mill. NOK) er prislappen på et forskningsprogram som skal gjennomføres i EU mellom 2003 og 2006.

EU-kommissær Lyola de Palacio sier ifølge avisa Die Welt at hun håper at denne teknologioffensiven kan føre til at bruken av fossile brenslere reduseres med 20 prosent innen 2020.

Hydrogenteknologi går for å være selve mønstereksempelet

på miljøvennlig energi. Prinsippene i brenselcelle-teknologien er veldig forenklet frigjøring av energi når hydrogen og oksygen reagerer med hverandre under kontrollerte forhold. Avfallsproduktet er vandamp.

Forsker Gerd Eisenbeiss, tysk medlem i den europeiske ekspertgruppen, sier det er mange usikre momenter i hydrogenforskningen. Bare på det tyske forskningssenteret Jülich jobber

150 forskere på et forsøksprosjekt med brenselceller. I tillegg arbeider 50 forskere i det tyske forskningssenteret for luftfart og romfart og i Fraunhofer-instituttet for miljø- og energiteknikk med brenselcelleteknologi.

Bilprodusentene Daimler-Chrysler og BMW planlegger nå serieproduksjon av hydrogenbiler.

Veldedig resirkulering

Hvor mange kasserte mobiltelefoner har din husholdning liggende i skuffen? Sannsynligvis flere enn dere i utgangspunktet trodde.

Kasserte mobiltelefoner er uønsket i forbrenningsanlegg og på søppeffyllinger. Amerikanske forbrukere har nå flere muligheter til å gi den kasserte telefonen en verdig avslutning, enten ved å overlate den til en ideell organisasjon, til u-landsarbeid eller ved å levere telefonene til miljøsanering.

Collective Good Inc. i Atlanta har en innsamlingsaksjon for mobiltelefoner og sier at én kassert telefon kan gi mat til én person i én måned.

USA har 128 millioner mobiltelefonbrukere, som gjennomsnittlig skifter telefonene ut hver 18. måned. Miljøforskningsgruppen INFORM Inc. har regnet ut at 130 millioner mobiltelefoner med en samlet vekt på om lag 65 000 tonn kommer til å bli pensjonert årlig innen 2005 i USA. Det er dermed stor fare for utslipp

Utrangerede mobiltelefoner bør ikke ligge å slenge. I USA kan forbrukerne nå gi sine gamle telefoner til ideelle organisasjoner.

av miljøskadelige og helse-skadelige, motstandsdyktige kjemikalier, ifølge nyhetsbyrået Reuters.

I Norge har Elektronikkretur ansvar for miljøvennlig håndtering av brukte mobiltelefoner. Hvis du bare husker å levere telefonen på riktig sted.

Sammen om protest

Norges Naturvernforbund, Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) og Prosessindustriens Landsforening (PIL) går sammen om å protestere mot Regjeringens forslag om å legge avgift på utslipp fra avfallsforbrenning i stedet for avgift på mengde avfall til forbrenning.

I et brev til stortingets finanskomité, sier de tre organisasjonene at de er positive til en avgift på behandling av søppel som ikke gjenvinnes, men organisasjonene mener forslaget om å legge avgift på utslipp fra forbrenningsanlegg ikke er tilstrekkelig forberedt.

Naturvernforbundet, NHO og PIL mener den nye avgiften ikke vil gi gode nok miljøresultater, blant annet fordi den ikke stimulerer til avfallsreduksjon, økt ombruk og gjenvinning.

notiser

Rein dødsfelle

Høsten er tid for dyretragedier på Svalbard. Tonnevis med fiskeridskap skaper store lidelser, ikke minst for villreinen. Fiskerinæringen virker lite interessert i problemet.

JENS P. TOLDNÆS
Natur & Miljø Bulletin

På Svalbard er det så populært å plukke søppel at det er ventelister blant folk i Longyearbyen for å få være med på de årlige "ekspedisjonene". Likevel mener det ikke, og høsten er dyretragedienes tid. Da vikler brunstige reinsbukker seg inn i ilanddrevne garn- og trålrer og lider en vond død. Førstebetjent Arild Lyssand hos Sysselmannen har funnet flere døde rein i høst.

— Dessverre er ikke dette enkelttilfeller. Nylig fant vi fire bukker i en trålrer ved Freemansundet. Dyrene hadde helt tydelig kjempet voldsomt for å komme løs, men til ingen nytte. Det er langt i fra noe hyggelig syn, sier han.

VANSKELIG Å ETTERFORSKE

Lyssand tror brunstige bukker er mest utsatt.

— Det kan virke som om en bukk som har rotet seg inn i noe fungerer som en magnet på de andre. De ser at den er svekket og vil bort å briske seg. Det blir ofte deres ulykke, sier Lyssand. Hvert år driver det inn store mengder søppel til Svalbard. Og så lenge kildene ikke blir stoppet vil det bare komme mer, mener Lyssand. Og det er først og fremst skrot fra fiskeflåten som er det største problemet for villreinen. En del av fiskeridskapen er kommet på avveie, mens en god del trolig bare blir kastet. Ifølge Lyssand er det vanskelig å finne ut hvor redskapen kommer fra.

— Dette er vanskelige saker å etterforske. De store mengdene fiskeridskap er ikke merket.

Høsten er dyretragedienes tid. Da vikler brunstige reinsbukker seg inn i ilanddrevne garn- og trålrer og lider en vond død.

Redskapen kan stamme fra mange land, og kan i tillegg ha ligget i sjøen i årevis, sier han.

MODERNE ARKEOLOGI

Naturvernrådgiver Synnøve Lunde hos Sysselmannen etterlyser en innsats fra fiskerinæringen for å få bukt med søppelproblemet.

— Jeg kan ikke se at næringen har gjort noe for å komme problemet til livs. Det er heller ikke bare reinen som blir rammet. Søppel skader sel, isbjørn, fugl og rev - stort sett hele faunaen på Svalbard, sier hun.

At ting bare forsvinner i havet viser seg også ofte å være feil. Ifølge Lunde viser de årlige oppryddingsdugnadene at veldig mye av dagens tungt ned-

brytbare produkter dukker opp igjen. Det er imidlertid ikke alt som er like lett å tidfeste.

— Men når vi finner shampooflasker det ble reklamert for

Kaster 600 000 søppelsekker

For to år siden avslørte Naturvernforbundet i Vesterålen at den norske fiskeflåte årlig dumper 600 000 sekker av fall i sjøen hvert år. I tillegg kommer all redskapen som forsvinner

— Det er en tragedie at ikke næringen selv ser at de skiter i eget reir, sa leder i Naturvernforbundet i Vesterålen den gang.

Daværenede formann i Norges Fiskarlag Oddmund Bye, karakteriserte situasjonen som "ikke bra" og lovet å se på saken. To år senere er det ikke mye som tyder at Norges Fiskarlag tar problematikken alvorlig.

— Jeg kjenner ikke til dette, men vi skal se på saken, sier nåværende leder Reidar Nilssen.

Anker "tvilsomme" barmarksdispensasjoner

Kautokeino kommune har åpnet for at jegerne kan kjøre rundt i terrenget å lokalisere elg. Nå anker Norges Naturvernforbund flere dispensasjoner jegerne har fått fra Kautokeino kommune.

Det var i vinter Natur & miljø Bulletin første gang skrev om problematikken knyttet til lett-traktorer. Tall som Naturvernforbundet hadde innhentet viste at det fantes 2900 lett-traktorer i Norge, og det var en fordobling fra 1998. Kjøretøyene etterlater seg dype gjørmespor, og når det er fuktig må nestemann kjøre utenfor disse sporene. På den måten dannes vifter av spor som er nesten 100 meter brede.

Kautokeino kommune har denne høsten innvilget 37 dispensasjoner for transport av utstyr i forbindelse med elgjakt, og noen har til og med fått innvilget "rundløype".

— En av dispensasjonene gjelder kjøring med opptil åtte lett-traktorer. Kun ett jaktlag har levert søknad der kjøretøysene

TONE MIKALSEN
Natur & Miljø Bulletin

er inntegnet på kartet. Vi mener forskriftene ikke hjemler for så omfattende dispensasjoner når det er snakk om frakt av utstyr til leir, sier fylkesleder i Norges Naturvernforbund, Dag T. Elgvin.

I STRID MED LOVEN?

Ett av jaktlagene har fått tillatelse til at fire lett-traktorer kan frakte utstyret deres fram til leirplass. Det kan de gjøre i over to måneder. Tillatelsene viser ikke hvor leirplassen skal være, og kjøretøyene er ikke spesifisert.

— Slike tillatelser er i strid med forskriften om å redusere "ferdselen til et minimumsnivå". Kjøretøyene er veldig åpne for-

mulert. Kommunen åpner for at jaktlaget kan kjøre rundt på Basteværri - et fjell som strekker seg over en mil, for å lete etter elg. En slik jaktform er i strid med viltloven, som blant annet sier at det er forbudt å lokalisere vilt med motorkjøretøy og forbudt å løse skudd fra kjøretøy, påpeker Elgvin.

— Men dere har ikke bevis for at elgjegerne løsner skudd fra lett-traktorer?

— Nei, og det er derfor vi angriper kommunen og ikke jegerne, sier Elgvin.

BREDERE ENN KARTET

Kautokeino kommune har gitt 200 dispensasjoner for kulturbasert høsting i år. I en av dispensasjonene kan en benytte seg av opptil 16 traseer, og

mange av dispensasjonene gjelder for hele fire måneder.

Saksbehandler i naturforvaltningen i Kautokeino kommune, Inga Julie Buljo, sier at årsaken til at jaktlag slipper å tegne inn kjøretøyspår på kartet når de søker dispensasjon, er at det teknisk ikke lar seg gjøre.

— Traseene blir bredere enn kartet. Derfor ber vi de heller beskrive trasene med ord.

— Hvorfor slipper søkerne å angi leirplass?

— Før krevde Statskog at de anga leirplass i søknaden, men det har søkerne sluppet i år. Årsaken til at det må Statskog svare på, sier Buljo.

Statskog sier til Natur & miljø Bulletin at de ikke lenger vil legge noe føringer på den kommunale saksbehandlingen.

Enhetsstakst ga flere busspassasjerer

Flere tar bussen etter at enhetsstakst-sone ble innført i Drammen. Nå viser statistikken at busselskapet har hatt en økning på 12 prosent.

TONE MIKALSEN
Natur & Miljø Bulletin

For to år siden lagde Buskerud fylkeskommune en kollektivplan som hadde 30 prosent vekst i antall busspassasjerer innen fire år som mål. Nå viser statistikken at busselskapet har hatt 12 prosent økning allerede i løpet av ett år.

— Vår strategi har vært enklere rutetilbud og enklere pri-

ser, sier Runar Stustad i Buskerud Fylkeskommune.

Stustad mener likevel ikke at pris er viktigere enn flere avganger.

— Vi har en god frekvens i Drammen med avganger hvert kvarter. Vi fant ut at det var mer å hente på å tilby folk en enklere pris - 20 kroner på alle strekninger, sier Stustad.

Han tilføyer at den enkle prisen riktignok ikke har vært gun-

stig for alle.

— Det har nok blitt dyrere å reise for folk på korte strekninger, og billigere for de som skal kjøre langt med buss.

I tillegg til å innføre billetten til 20 kroner, fjernet Drammen kommune en parkeringsplass midt i sentrum.

— Da delte vi samtidig ut verdikort til buss til bilistene, sier Stustad.

— Hva skal dere gjøre fram-

over for å hape enda flere busspassasjerer?

— Vi kommer til å sy sammen enkelte ruter, slik at ikke folk trenger å bytte buss så ofte, sier han.

FLERE BYER KOMMER ETTER
Enhetsstaksten har spredt seg til de andre kommunene i Drammen-området. Også Oslo har et system med enhetsstakst.

Posten kan tape millioner

Hele 36 prosent av innbyggerne i Bergen har reservert seg mot uadressert reklame i postkassen. Ytterligere 22 prosent kan tenke seg å gjøre det samme. Reklamestoppen kan gi Posten milliontap.

TONE MIKALSEN
Natur & Miljø Bulletin

Naturvernforbundet i Hordaland startet sist vinter kampanjen "Fei for egen dør". Lovendring førte nemlig til at Posten var nødt til å respektere alle som tydelig viste at de ikke ønsket å motta reklame, og ifølge Tom S. Tomren i Naturvernforbundet, har kampanjen ført til oppsiktsvekkende bra resultater. 36 prosent har reservert seg mot reklame, og ytterligere 22 prosent har planer om å gjøre det.

— Dette er for øvrig tall Naturvernforbundet har hentet fra en opinionsundersøkelse, da Posten selv ikke ville ut med tallene av konkurransehensyn.

FÆRRE ARBEIDSPASSER?

Pressesjef Marian Xavier i Posten sier at dersom stadig flere reserverer seg mot reklame, får det dramatiske konsekvenser for Posten som har betydelige inntekter fra å bære ut all reklamen.

— Reklamestopp er veldig uheldig for oss. Vi har det tøft for tiden, og reduserte inntekter får konsekvenser som færre ar-

beidsplasser, sier Xavier.

Hvor mye penger 58 prosent av reklameinntektene utgjør, vil ikke Posten gå ut med.

Ifølge Postens pressesjef fører også stans av reklame i postkasser til en uheldig konkurransevridning.

— Andre firma legger innstikk i aviser, eller sørger for at reklamen havner på dørmatta di. Disse firmaene blir ikke rammet av reservasjonsordningen, sier Xavier.

MILLIARDOMSETNING

Posten Norge omsatte i 2001 for cirka 2,2 milliarder innen adressert og uadressert reklame. Totalt sett er postreklame et marked i vekst, ifølge pressesjefen.

— Vi taper foreløpig ikke penger. Stadig flere annonsører foretrekker postreklame utfra effekten kanalen har, sier Xavier.

Paradoksalt nok har Posten eksempel på at en organisasjon bruker postreklame for å oppfordre til reservasjon mot nett-opp postreklame.

— Har dere forståelse for at forbrukerne ønsker å reservere seg mot postreklame av miljøhensyn?

Ifølge Postens pressesjef fører stans av reklame i postkasser til en uheldig konkurransevridning, som kan få dramatiske konsekvenser på sikt. (Foto: Kristian Jahre)

— Vi anbefaler våre kunder så langt det er mulig å bruke gjenvunnet papir. Trevirke er jo en fornybar ressurs. Vi har et godt eksempel fra Hundai Norge. De fikk garanti for at alt

papir brukt til hovedbrosjyren deres kom fra en skogplantasje, sier Xavier til Natur & miljø Bulletin.

Amerikansk energisatsing kan gi danskene milliarder

En ny energilov i USA er på trappene. Det kan føre til etterspørsel av både vindmøller og hydrogenteknologi.

TONÉ MIKALSEN
Natur & Miljø Bulletin

Lovforslaget med mål om at ti prosent av energien i USA skal komme fra fornybare kilder innen 2020, kan sikre en vesentlig skatterabatt for etablering av vindmøller i USA. Danske vindmølleprodusenter får trolig milliardordrer fra USA, skriver Jyllandsposten.

Vindmølleprodusentene Vestas, NEG-Micon og Bonus Energy sto for til sammen mer enn 60 prosent av vindmøllene på det amerikanske markedet i fjor.

— USAs mål høres absolutt realistisk ut, sier Finn Nyhammer, som er rådgiver i et av

Norges rådgivningsselskap innenfor vindkraft, Kjeller Vindteknikk AS.

HYDROGEN SENTRALT

Hvis vi retter blikket mot andre land, vet vi at 13 prosent av elektrisiteten i Danmark kommer fra vindenergi.

— Danskene har satt seg som mål å nå 40-50 prosent innen år 2030. Sett i et teknisk perspektiv er nok dette oppunder hva som er maksimalt mulig å få til før reguleringsproblemene melder seg, mener Nyhammer.

— Vindkraft må ha en form for lagringsmulighet eller ha et visst samspill med andre kraftkilder, ellers ville det i perioder

fort kunne bli rimelig mørkt og kaldt, påpeker Nyhammer.

— I slike tilfeller kan hydrogen spille en sentral rolle som lagringsmedium i framtiden. Med konvensjonell teknikk, der vindkraft er i samspill med atomkraft og kullkraft, vil det være problematisk med for stort bidrag av vindkraft. Å regulere energiproduksjonen er atskillig lettere sammen med vannkraft, det er nesten bare å skru av og på en bryter, sier Nyhammer.

USA KAN FORSYNE ALLE

Ifølge Nyhammer har USA teoretisk sett nok vind til å forsyne alle amerikanerne med strøm fra vindmøller.

— Dette er nok en stor utfordring og er mer å se på som et teoretisk eksempel. Det kan fort bli kostbart, og vindmøller har også negative miljøkonsekvenser. Blant annet vil dette kunne gi en stor visuell forurensning. Man må også regne med å ta i bruk områder som er definert som uberørt.

Norge er nær hundre prosent forsynt med fornybar energi på grunn av vannkraften.

— Men når vi kommer til ny-fornybar har vi fortsatt mye å gå på. Målet er 10 TWh innen 2010. Av dette skal 3 TWh være vindkraft ifølge en stortingsmelding fra 1999, sier Finn Nyhammer.

Håper på verdensomspennende klimaavtale

NEW DEHLI: 186 medlemsland avslutter denne uka klimakonferansen i New Dehli i India. Miljøvernminister Børge Brende håper tiden er inne for å øke ambisjonene i retning av en verdensomspennende klimaavtale. Men da må USA være med.

JORUNN GRAN
Natur & Miljø Bulletin

Forpliktende tiltak etter Kyoto-protokollens første forpliktelsesperiode utgår i 2012, stod på statsråd Brendes ønskeliste før konferansen startet. Han viste til funnene om klimaendringer av det internasjonale klimapanelets (IPCC). Brende ville ha en mer ambisiøs global klimaavtale med strengere og mer omfattende utslippsforpliktelser etter 2012.

Men ifølge nyhetsbyret Ritzaui ligger trinn to i den internasjonale klimaavtalen langt fram i tid. Diskusjonen om begrensning av utslipp i velstående

utviklingsland ble bestemt avvist, blant annet av vertslandet India ved starten av konferansen.

MISNØYE

Børge Brende understreket da New Dehli-konferansen startet at den norske holdningen var at både USA og utviklingslandene måtte omfattes av avtalen, med tanke på disse landenes store utslipp og sterke utslippsvekst.

Men ifølge nyhetsbyretet IPS, ga amerikanernes forhandler Harlan Watson allerede etter få dager i New Dehli uttrykk for at USA ville fortsette med å gå sin egen vei.

— Vi kommer til å oppleve katastrofale konsekvenser for områder som er sårbare for klimaendringer hvis ikke USA og andre rike land reduserer utslippene sine kraftig og bidrar med økonomisk støtte til overgang til ren teknologi i landene i sør, var Friends of the Earth sin klare melding tilbake til amerikanerne.

PENGER

Også Waller-Hunter i Klimakonvensjonens sekretariat gikk etter én ukes forhandlinger hardt ut mot USA:

— Med dagens politikk i USA kan vi ikke nå Kyoto-må-

lene, sa Waller-Hunter til nyhetsbyrået Reuters.

Norge er for øvrig ett av landene som har avgitt en erklæring om økonomisk støtte til utviklingslandene som skal bidra til utvikling av blant annet rene energikilder.

Hvis Russland som forventet godkjenner Kyoto-protokollen neste sommer, vil avtalen formelt tre i kraft sent på høsten 2003. Målet som ble satt da avtalen ble forhandlet fram, var at 55 prosent av de landene som stod for minst 55 prosent av industrilandenes CO₂-utslipp i 1990 skulle godkjenne avtalen.

Pikant strid om Snøheim

Tilbakeføringen av skytefeltet på Hjerkin skaper gnisninger mellom naturvernorganisasjonene. Stridens eple er den gamle turisthytta Snøheim.

JENS P. TOLDNÆS
Natur & Miljø Bulletin

Turisthytta Snøheim ble kjøpt av Forsvaret på femtitallet i forbindelse med opprettelsen av skytefeltet på Hjerkin. Nå er skytefeltet historie og egentlig skulle hytta rives. Nå ønsker imidlertid Den Norske Turistforening (DNT) å utrede ny bruk av hytta.

— Snøheim har tilbrakt 50 år i møllpose. Den er sånn sett nærmest bevaringsverdig, men må nok restaureres betydelig dersom den skal tas i bruk, sier Sverre Larsen i DNT.

VILLREINEN MÅ BESKYTTES

Men at Snøheim skal tas i bruk vil verken Naturvernforbundet, Norges Jeger- og Fiskerforbund eller WWF-Norge. De tre organisasjonene har skrevet brev til miljøvernminister Børge Brende, der de tar til orde for at planene for drift av Snøheim som turisthytte vil være i strid med vernebestemmelsene for den nye Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. De benekter ikke at Snøheim har kulturhistorisk og arkitektonisk verdi, men mener at opprettholdelse av veien fra Hjerkin til Snøheim er spesielt negativt med hensyn til villreinen.

Denne arten som Norge har et viktig ansvar overfor, får stadig mer oppstykkede og innnevredde leveområder i Sør-Norge.

VIL VURDERE

DNT og Sverre Larsen har brynt seg på naturvernkonflikter før, og ønsker ikke at forskjellig syn i Snøheim-saken skal fremstilles

Snoheim har tilbrakt 50 år i møllpose, ifølge Sverre Larsen i DNT.

som en krig mellom DNT og de andre organisasjonene. Han presiserer også at DNT primært ønsker en utredning av konsekvensene.

— Vi vet jo ikke om vi har råd til dette engang, og jeg synes jo det er litt rart at vi ikke kan foreta en konsekvensanalyse av hva det vil si for naturen generelt og villreinen spesielt dersom vi skulle gjenopppta driften på Snøheim.

— Hvem skal foreta en slik utredning?

— Det ønsker DNT å gjøre selv gjennom å kontakte fagmiljøene i Norge.

Ny folder om fugler i fjellet

I anledning "Fjellenes År" har Norsk Ornitologisk Forening laget folderen "Fjellens fugler". Totalt 14.000 eksemplarer er spredd til alle medlemsforeninger under Norges Turistforening, og er nok å finne på de fleste av landets turisthytter i disse dager. Ornitologene håper at informasjonsfolderen bidrar til økt interesse for fugler blant fjellvandrerne.

Gyrodactylus salaris påvist i to nye elver

Veterinærinstituttet har påvist Gyrodactylus salaris på laksunger i elvene Halsanelva og Hestdalselva i Vefsn kommune, Nordland. Laksungene ble fanget i de to elvene august i år. G. salaris ble påvist på 31 av 32 laksunger

fra Halsanelva. Antall parasitter per laksunge varierte fra 1 til mer enn 1000. Mange av laksungene bar preg av å ha hatt infeksjon i lengre tid. Blant 36 laksunger fra Hestdalselva ble G. salaris funnet på 8 laksunger.

Luftkvaliteten på nett og SMS

Statens forurensningstilsyn utvikler nye metoder for å spre informasjon om luftkvaliteten til befolkningen, og nå kan du få informasjon om luftkvaliteten i Grenland på mobil, e-post eller internett.

Sammen med Norsk institutt for luftforskning (NILU) og Storm Weather Center (SWC) vil SFT teste ut systemet i november. Her kan publikum motta informasjon om luftkvaliteten i Grenland direkte på mobiltelefonen som SMS-meldinger, som e-post, eller hente informasjon på egne nettsider.

Annonsér i
N&M Bulletin!

Ring HS Media
på telefon: 62 94 10 30

kalenderen

23. OKT - 21. NOV

COP 8

Klimaforhandlinger

Sted: India

Arr: FNs klimakonvensjon

31. OKTOBER - 1. NOVEMBER

Emballasjedagene 2002

Sted: Lillestrøm

Arr: Den norske emballasje-forening

28. NOVEMBER - 1. DESEMBER

Globaliseringskonferansen 2002

Sted: Folkets Hus, Oslo

www.attac.no/konferanse

5. - 7. FEBRUAR

NEF-dagene 2003, næringsmiddel-, emballering- og fiskeforedlingsindustriens messe.

Sted: Norges Varemesse, Oslo

www.messe.no

redaksjon

REDAKTØR:

Jorunn Gran | Tlf. 22 40 24 25

REDAKSJON:

Jens Petter Toldnæs | Tlf. 22 40 24 23

Tone Mikalsen | Tlf. 22 40 24 24

ADRESSE: Pb 342 Sentrum, 0101 Oslo

Tlf. 22 40 24 00 | faks 22 40 24 10

Mail: redaksjonen@naturvem.no

ABONNEMENT: 280 pr. år (privat) 600 pr. år

(bedrifter) ANNONSER: HS Partner,

tlf. 62 94 64 00, faks 62 94 64 05

UTGIVER: Norges Naturvernforbund

www.naturvem.no

TRYKK: Gan Grafisk as

NESTE UTGAVE: 15. november

Kjempemølle forsyner 15 000 husstander

Det går absolutt an å tenke stort om vind. Verdens største vindmølle er 120 meter høy og står i Magdeburg i Tyskland.

JORUNN GRAN

Natur & Miljø Bulletin

Direkte vakkert er det kanskje ikke. - Med mindre du faktisk lar deg rive med av en betonginstallasjon som rager 120 meter i været, med 52 meter lange armer.

Men imponerende er det når én eneste vindmølle kan produsere opptil 4,5 megawatt strøm. I Tyskland rekker dette til 15 000 husstander, og fram til nå har ingen vindmøller klart mer enn halvparten av dette. Til sammenlikning, vil vindmøllene på Smøla produsere 2 megawatt hver.

IKKE LETT Å SETTE OPP

Særlig enkelt er det ifølge avisa Die Welt ikke å sette opp en mølle av dette slaget. Du må være forberedt på solide transportproblemer idet du bestiller en av Enercons imponerende installasjoner. Vannveien viste seg å være beste løsning for Magdeburg-møllen. Og fem mil på spesialbygde lastebiler til slutt.

Det er ikke noe spesielt nytt med kjempemøllen fra Enercon. Ett tårn, tre rotorblader og én dynamo er fortsatt hva det dreier seg om. Men en vekt på 440 tonn gjør både bygging og montering til en gigantutfordring. Dette til tross for at de enkelte

(Foto: Enercon)

Ren energi i praksis. Verdens største vindmølle er 120 meter høy og står i Magdeburg i Tyskland. Til sammenlikning er Oslo Plaza er 117 meter høyt.

bestanddelene nå er blitt lettere i forhold til størrelsen enn tidligere. De færreste heisekraner er likevel i stand til å få et slikt tårn på beina.

IKKE LØNNSOMT

Det er ikke utenkelig at vindmøller kommer til å produsere

både åtte og ti megawatt i framtida. Men selv om anleggene teoretisk kan fortsette å vokse, vil det neppe være økonomisk ulønnsomt.

“Den nye traséen kommer i konflikt med stort sett det som er av fiskefelt ut til Snøhvitområdet.”

LEDER FOR HAMMERFEST FISKARLAG, GEIR SKOGHEIM, OM STATOILS VALG AV TRASÉ FOR GASSRØRLEDNING.